

NAŠ PROGRAM

Boj proti sedanjemu sistemu in za socializem do zmage.
Večja socialistična stranka.
Več klubov JSZ z večjim številom članstva.
Več aktivnosti v klubih.
Več socialističnega misljenja med socialisti.
Več društev v Prosvetni matici.
Več kulturnih društev z delavsko ideologijo.
Več delavske prosvete v delavskih organizacijah.
Postritev borbe proti zavajalcem.
Gojitev socialističnega prepričanja v delavcih, da postane nepremagljivo.

DELAVSKO GIBANJE V CLEVELANDU

Cleveland, O. — Ker smo v delavke! Če je v Euclidu prvoletnik leta, čaka vse sodruge stor za različne demokratske in republikanske klube, čemu bi ga ne bilo tudi za socialistični peticije smo zaključili. Ce klub, ki je delavstvu resnično potreben!

Prihodnjo nedeljo priredi na Močilnikarjevih farmah velik piknik klub št. 27 in njegov pevski odsek "Zarja". O izidu bom poročal.

Ostali naši klubi, kot v Newburghu, posebno še v West Parku, kjer so poleg kluba J. S. Z. ustanovili tudi angleško poslujoč socialistični klub iz vrst naše mladine, dobro našpredujejo. Vštevi mlaadinske odseke, oziroma klube, imamo zdaj v Clevelandu sedem klubov.

Upam, da bomo članstvo vseh več kot podvajili.

Konferenca soc. klubov in bogatinov pa nimamo v svoji društvu Prosvetne matice z de-

sredi, kakor jih imata republikanska in demokratska stranka.

Edino z veliko požrtvovanosti se lahko mnogo stori.

Dne 31. julija sem prisostvoval seji kluba št. 49, kateremu sem pripeljal za pristop J. Severja, ki bo dober, aktiven član in upam, da ostane med nami. Seja je bila živahnna.

Predsedoval je s. John Durn, ki zna izbornno voditi seje. Udeležba je bila prav dobra in razprave stvarne.

Isto nedeljo se je vršil strankin piknik. Poset, upoštavajoč

sedanje razmere, je bil obilen in razpoloženje jako dobro. Dojdej je seveda primanjkovalo, ampak ljudje pridejo in pomagajo kolikor kdo more.

Mimogrede omenim, da na naših priedbahn pogremo posetnike iz vrst trgovcev. Delavci smo se udeležili njihovega piknika, a oni niso prišli na našega, razen nekaterih izjem.

To pomeni, da oni ne izvajajo gesia "svoji k svojim". Vsi so odvisni za obstoj trgovin od delavcev in zato ni pravilno, da jih ignorirajo na priedbahn delavškega piknika. Bo dobro,

da to vzamejo dobrohotno na znanje.

Upam, da ne bo zamere radi tega, čeprav vem, da ljudje vzamejo nemalokrat tudi prijateljsko pošteno kritiko za osebnost.

Kot že poročano, je bil julija ustanovljen klub JSZ v Eucli-

du, O. Dasi nima še uradne številke, katero določi tajništvo, je že razprostrel svoje ak-

tivnosti in bo našemu gibanju v veliko oporo. Po ustanovitvi tega kluba sem obiskal večino

onih, katere sva s sod. Miheličem prej posetila in so obljubili postati člani. Mnogi so po-

jasnili, da tisti dan, ko je bil

ustanovni sestanek niso mogli

priti, a udeležje se sigurno bodoče seje in postanejo člani, tako

da bo klub podvoden v številu.

Nekateri so se malo jezili, ker so imeli isti dan tudi za-

drugarji piknik, kar pa ni ško-

dovalo, ker so bili v bližini in

smo hodili drug k drugemu v

vas.

Tiskarji delajo škrat, jaz pa ga včasi drugače polomim.

Tako misli s. L. Zorko, čeprav

se ni tako izrazil. Poročal sem

namreč, da bo piknik kluba št.

27 v "Zarje" na Pintarjevi

farmi namesto na Močilnikar-

jevi, kot bi bilo pravilno. To

je zato, da se popraviti o pravem času,

sam pa bom za kazem en kvoti-

ti, a udeležje se sigurno bodo-

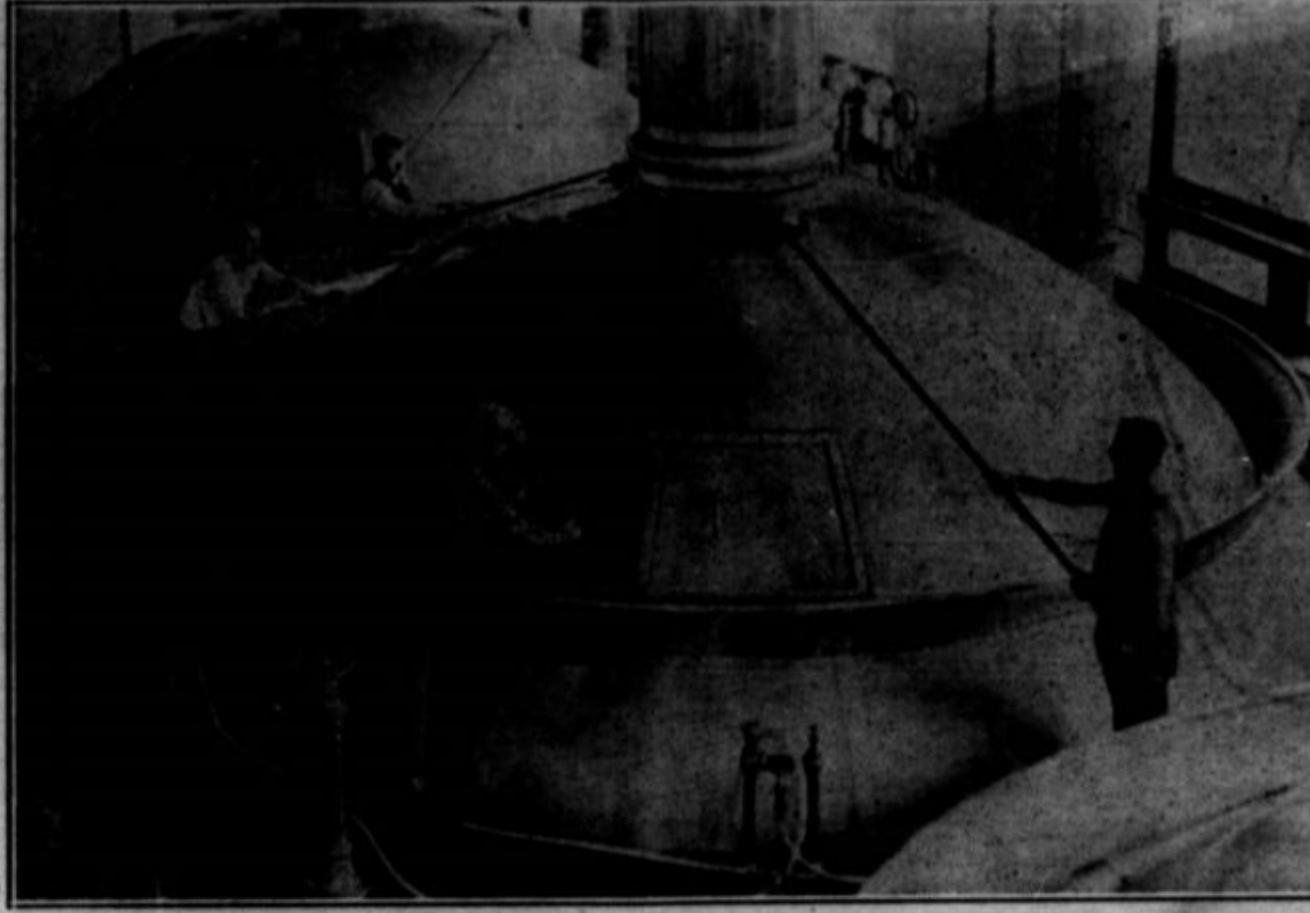
če seje in postanejo člani, tako

da bo klub podvoden v številu.

Na pikniku sem nabral ma-

Le naprej, zavedni delavci in lo več kakor sem obljubil,

PIVOVARNE UPATO NA "STARE ČASE"

Cetudi se demokrati poslanci v Kongresu niso držali obljube, da bodo v Kongresu takoj omilili prohibicijo postavo v smislu, da bo dovoljevalo "dobro" pivo, se pivovarne baje vseeno pripravljajo, da prično variti stare sorte hladilno pijačo. Domnevajo, da Kongres dovoli "dobro pivo" mogoče drugo leto. Isto so upali lani in predlanskem. Na sliki so kotli v Ruppert pivovarni v New Yorku, ki jih pripravljajo, da bo vse v redu, če se Kongres kdaj res premisli in dovoli "2½%" pivo.

prit kampanje. In je malo več kot sem izročil tukajšnji stranki centrali. Devet "berries" je za kampanjski fond, katemu načeljuje Charles v Chicago. (Imena bodo navedena v izkazu.) Cetudi nisem bil prav priden, len pa tudi ne.

Na prošli seji kluba št. 49 smo se spomnili tudi Proletarca in mu prispevali \$2. iz blagajne in tudi posamezniki so nekaj dodali, kar pošlje tajnik Louis Zgonik.

Ukreplali smo tudi o sklicanju kampanjskega shoda in zabavi, in v ta namen je bil izvoljen poseben pripravljalni odbor. Tudi kampanjski odbor že imamo. Seja ta mesec bo v nedeljo 28. avgusta. Na nji bomo izvolili delegate, ki bodo zastopali klub na konferenci v Salemu dne 4. sept.

Culi smo tudi nekoliko kritike glede dopisov in pa kilometrskega pisma L. F. Trugerja, pridobljeno v Proletarcu. Zaradi Siskovičevega dopisa je bila graja zaradi preveč osebnosti. Bilo je priznano, da je človek na napade upravičen do zagovora, ali obramba mora biti med socialisti socialistična. Pisati bi moral, kar je v korist organizacije. Da si sodrugi ohranijo zaupanje, morajo biti v aktivnostih res sodrugi in delati prepričano, iz načelnosti in iskreno za svojo skupno stvar.

Kdor dela drugače, ne sme zameriti, če ljudje odklanjajo zaupanje v njegovo delo in ideje. Ce tak človek še tako trdi, da je socialist, mu drugi ne bodo doverjali.

Kar se tiče Trugerja, nič ne skodi, če se pokaže takega kot je. To bi se lahko storilo v par kolonah namesto v 5 jardihi. Louis Truger je bil pri "uničevanju" socialističnega gibanja v Clevelandu pred 4. leti precej aktiven. Ce je v Chicagu "tulil" še kot neizkušen mladenc s socialisti, je v Clevelandu prav za gotovo "tulil" v "E." in drugje kot izkušen mož v zrelih letih za republikance. Tega ne bo tajil.

Boss republikanske mašine v Clevelandu M. Maschke je pod obtožbo, da je pomagal izprazniti okrajno blagajno. Pravijo, da je bil njegov delež samo \$140,000. Manjši politični so bili deležni manj zlatega zrnia. Pišejo, da je bil med temi tudi mestni odbornik Finkle.

Na pikniku sem nabral ma-

Le naprej, zavedni delavci in lo več kakor sem obljubil,

republikancev, je bilo večkrat povdarjeno. To znači, da je republikanska stranka skozin skoz prezeta s korupcijo.

Fr. Barbic.

Klub št. 28 in pevski zbor

Delavec vas vabita

Cleveland (Newburgh), O. — Vzlič brezposelnosti in skrbem, ki so nastale radi nje, se ne ujedamo otočnosti nego se tudi zabavamo kolikor pač dopuščajo razmere. Piknikov ne manjka. Nedvonom se boste izborno zabavali na izletni veselicici, ki jo priredi v nedeljo 14. avgusta pri znanih Frank Zelezničku na 4002 Jennings Rd. klub št. 28 in njegov pevski odbor "Delavec".

Pri Fr. Zelezničku, kjer bo naš piknik, zboruje društvo "Brooklyn" SNPJ, zato pravijo Slovenci tistem krajem ponavadi Brooklyn. Prostora je dovolj za žogomet, vrt je lep in kraj napravlja idilično tudi prijazen potok, ki teče skozi Kogar veseli ribolov, naj prinese pripravo. Culi boste petje članov in članic zboru in dovolj bo tudi druge zabave.

Priprav. odbor.

Detroitski paberki

Detroit, Mich. — V soboto 13. avg. bomo imeli priliko slišati enega najboljših delavskih govornikov v Belle Isle parku. Ta govornik bo Jim Maurer, podpredsedniški kandidat na socialistične stranke. Thomas bo imel svoj kampanjski govor na skupnem pikniku na Vupasevichem prostoru, Michigan in Telegraph Road. Vrline tega morda so bile že večkrat opisane v Proletarju. Za Thomasa so se izjavile tudi druge grupe kot: progresivci, liberalci, pacifisti in posamezne delavskie unije. Thomas jih je sicer hvaležno sprejel, vendar je pa ostro povdarjal, da je on socialist in na eventuelne kompromise niti ne misli. Taki značaji so vredni naše podpore.

115 (zapadna stran), na idiličnem Huron riverju. Predpriprave so v polnem teknu. Naš Klančnik je brusil fičafaj za širinogato in kosmato kreaturo, ki bo darovana v počast praznih želodcev. Zopet druga okrepljava so pa v eksperimentnem štadiju Benediktovega laboratorija. Nograšek pa manže svoj meh za "Daj daj srček nazaj." Kažipot - Middlebelt Road in Huron river drive, tam kjer je imel Jože Korsič svojo "Birthday party".

Na "Labor Day" 5. sept. pride v Detroit Norman Thomas, predsedniški kandidat socialistične stranke. Thomas bo imel svoj kampanjski govor na skupnem pikniku na Vupasevichem prostoru, Michigan in Telegraph Road. Vrline tega morda so bile že večkrat opisane v Proletarju. Za Thomasa so se izjavile tudi druge grupe kot: progresivci, liberalci, pacifisti in posamezne delavskie unije. Thomas jih je sicer hvaležno sprejel, vendar je pa ostro povdarjal, da je on socialist in na eventuelne kompromise niti ne misli. Taki značaji so vredni naše podpore.

Frank Cesen.

Uspešna prireditev

Cleveland, O. — Piknik soc. stranke 31. julija na Pintarjevi farmi je sijajno uspel. Udeležba obilna in razpoloženje izborno. Poset od strani Slovencev je bil velik. Klub št. 27 je imel v oskrbi točilnico in kuhinjo.

Listu v podporo

IX. izkaz.

Moon Run, Pa. — Konferenca klubov in društva Prosvetne matice JSZ zap. Penne \$10; nabranlo na shodu \$13.35, skupaj \$23.35.

Chicago, Ill. — Chas. Pogorelec \$5; Jacob Zupancich 77c, skupaj \$5.77.

Parkhill, Pa. — Frank Podboy \$5.00.

Cleveland, O. — Klub št. 49 JSZ \$2; po 50c: Frank Barbich in Joseph F. Durn; po 25c: Joseph Jauch, Andy Gorjanc, August Kabaj in Andy Pishler; Anton Skapin 20c; Frank Mihelich 10c, skupaj \$4.30 (poslal Louis Zgonik).

Indianapolis, Ind. — Neimenovan \$3; Frank Stroj \$1, skupaj \$4 (poslal Anton Vičič).

Bridgeport, O. — John Plahar (Niles) \$1; Matt Tušek (Power Point) 50c; Mary Selak (Girard) 45c; po 25c: Jacob Bergant (Lisbon), Frank Petrich, John Petrich, in Joseph Renik (Warren), John Urbančič in Andrew Jančar (Girard); Martin Jankovich (Warren) 10c skupaj \$3.55 (poslal Joseph Snay).

Yale, Kans. — Joseph Bratkovich \$2.00.

Ely, Minn. — Dan Bohinc \$2. Springfield, Ill. — Po \$1: neimenovan in John Goršek, skupaj \$2.00.

La Salle, Ill. — Anton Udovich \$1; Math Vogrich 25c, skupaj \$1.25.

Aliquippa, Pa. — George Smrekar \$1.00.

Nekdo iz Illinois \$1.00.

Chisholm, Minn. — Frank Klun \$1.00.

Milwaukee, Wis. — Neimenovan \$1.00.

Duluth, Minn. — John Kobi 60c.

Yukon, Pa. — Frank Sedminiek 50c.

Seward, N. Y. — Frank Lipar 30c.

Melcroft, Pa. — Steve Koren 25c.

Skupaj v tem izkazu \$58.87. Prejšnji izkaz \$643.55, skupaj \$702.42.

Opomba: V VII. izkazu prispevkov iz Waukeganja je posmotrena označen "Gospodarski" namesto "Gospodinjski" odsek. Prizadete prosimo naj nam oproste.

Volitve v odbore

J. S. Z.

Vsi klubi JSZ so dobili glasovnice s kandidati v odbore JSZ. Volitve se vrše do 4. septembra, glasovnice pa morajo biti poslane tajniku odbora vsega kluba s skupnim rezultatom najpozneje do 10. septembra.

Tajniki in organizatorji klubov naj skrbe, da se udeleži glasovanja čimveč članov in članic. Kandidatje na glasovnicah so navedeni po abecednem redu.

Kandidatje v eksekutivo od slovenske sekcije tvorijo Frank Godina, Filip Godina, Joško Owen, Fred A. Vider, Frank Zaitz in Joseph Zore.

Kandidatje v zvezni nadzorni odbor sta John Kopach in Blaž Novak. Izvoliti je treba dva.

V nadzorni odbor slovenske sekcije.

Ekzekutivni odbor slovenske sekcije tvorijo Frank Alesh, Filip Godina, Joško Owen, Fr. A. Vider in Fr. Zaitz.

Odbor je vse do poslano od klubov in prizivnikov pregledat ter razpravljati, a iskal bo še nadaljnih informacij, preden napravi svoj pravorek.

Frank Zaitz, tajnik slovenske sekcije.

Visokošolci za Thomasa

Na ameriških univerzah in kolegijih je ustanovljenih med dijaki blizu 50 klubov, katerih naloga je agitirati za socialistične kandidate. Vrši se akcija, da se te klube združi v socialistično dijisko federacijo.

Zavedamo se, da je delavec danes gmočno popolnoma izkren, vendar pa, če gremo v akcijo skupno, smo sigurni, da bo list obvar

Spartakove beležke

Milwaukee, Wis. — V Wisconsinu se stopnjema "boljševiziramo". Zaenkrat nam povsodajo razni stoprocentni časopisi zlasti pa razne trgovske revije z Wall streeta dolge kolone, uporabljajoč mnogo rdeče barve.

Gospodi ne moremo zameriti, ker, prvič ji nikakor ne ugaja rdeča barva, drugič pa so take reči za Hoovrov "rugged individualizem" neprejavljive.

Wisconsin je zaenkrat edina država v Uniji, katera ne upošteva več "pristnega ameriškega idealizma"; ljudstvo ne ploska več kar tjavljan, kadar kateri izmed naših stoprocentnih viht ameriško zastavo, drugo roko pa ima pri tem v žepih ljudstva, kakor je pač nelepa navada v drugih državah.

Zaenkrat je Public service komisija pristigla kremlje ptiču, ki predstavlja poleg orla naš narodni simbol, to je velečastitemu Power trustu, oziroma dotedni gospodi v New Yorku in Cikagu, katera pod raznimi imeni v firmami lastuje ogromno večino tukajšnjih javnih naprav, kakor elektriških, telefonskih in plinskih, poleg vseh glavnih prometnih sredstev v vodnih sil.

Seveda, tako daleč še nismo, strankam in obenem ni socialistične ukrepe potom direktnega podprtavljenja ali konfiskacije v milejšem pomenu besede, toda vžici temu se izvaja z naprav, kakor tudi vseh teme vso ostrostjo nekaj, kar vodi v smer in baš zaradi tega nadvaja veliko gospodo, ki je najvajena na točno izvrševanje vseh "ameriških idealov" z velikim strahom in še večjo jezo.

Pred nekaj tedni je Public service komisija, to je vladni oddelek tega imena, povzročila v gotovih krogih pravcate paniku s tem, da je zapovedala znižanje cen telefonika križem države za $1\frac{1}{2}$ odstotka. V celoti bo to prihranilo ljudstvu te države pol drugi milijon dolarjev letno, kar gotovo še ni socializem, toda je vendar nekaj v tej smeri — ker mi smo vsekakor potrebežljivi in se zavedamo, da jutri še ne bo rezolucije.

Komisija je obenem izdala na gospodo zelo prijazno poslanico, v kateri se ji je povedalo v vladnem tonu sledče:

Ker se je nakupna moč dolara v zadnjih letih znatno zvišala, je telefonski trust v polozaju kupovati potrebštine po mnogo nižjih cenah. Med te potrebštine spada seveda tudi delovna moč. Naravno je, da plačuje pod takimi razmerami ljudstvo višje cene za telefon.

Nadalje: lastniki telefonskih naprav, to je imenovani trust je v teku zadnjih let stalno izboljševal in moderniziral vse naprave ter se posluževal številnih novih tehničnih prizomočkov, ki so bili na razpolago. To je omogočilo znižanje števila delavcev in uradnikov, katerim pa se je obenem znizalo tudi plače in to ne samo enkrat v teku zadnjih par let.

Well, upoštevajoč, kake kokane bi zavzela ta komisija, če bi bila popolnoma v rokah socialistov in ne samo pod njih neposrednim vplivom, je to malenkost, toda vendar vsaj nekaj — dovolj, da vzbuja v gotovih krogih strah in odpira

Spartak.

Piknik druš. št. 3 JPZS

Milwaukee, Wis. — Društvo Bled št. 19 JPZS je sklenilo na svoji zadnji seji, da se polnostilno udeleži piknika bratstva društva Naprednost Slovencev št. 3 JPZS, ki se bo vršil v nedeljo 14. avgusta v Kozmutovem parku. Članstvo društva št. 3 pač zaslubi naklonjenost od strani vseh bratskih in sestrskih društev, zaradi svoje velike pozrtvovalnosti, katero pri vsaki priliki izkazuje drugim društvom.

Piknik bo seveda pristno westališki, to se pravi, nudil bo mnogo razvedrila in vsestranske zabave, obenem pa prilik

za ojačanje tako dolgo pogrešane bratske vzajemnosti v naši Zvezni.

Članstvo društva Bled se bzbiral na dan piknika 14. avgusta ob 2.30 pop. pred S. S. Turn dvorano. Prosijo se vse člane in tudi druge prijatelje Zvezne in društva, ki lastujejo avtomobile, da bi bili na določenem mestu točno ob 2.30 pop. in vzamejo s sabo one, ki nimajo avtomobilov. — Na svjedenje! — **Član Bleda.**

Konvencija JSKJ končala delo zvečer 2. avgusta

Opozicija na 14. redni konvenciji JSKJ v Indianapolisu proti večini pod Zbašnikovim vodstvom ni bila pohlevna. Glavnemu uradu in posameznim odbornikom so nezadovoljni zastopniki naslavljali očitki, da so "mašina", diktatorji in celo teroristi. Vžici temu se je večina pod vodstvom novega tajnika in nekanjnjega predsednika vzdržala na površju do konca, dasi je zadnje dnevenjih vpliv jel pojenjavati. Diference niso nastale radi kake socialne politike, ker ta, niti drugačna, po pravilih te organizacije ni dovoljena, dasi je konvencija vžici tej prepovedi sprejela mislim tri resolucije političnega značaja.

Pred konvencijo je obstajal poseben odbor za pravila, oziroma kar dva odbora, vsaki ob svojem času, končno pa je še tajnik Zbašnik prevzel delo v svoje področje in si vzel za bazo sprememb pravila HBZ, kot so poročali. Zaradi tega je nastalo na konvenciji mnogo debatiranja in končni rezultat je bil, da je bil osnutek posebnega odbora, ki je delal 6 mesecov, zavrnjen in za bazo sprememb pa je delegacija osvojila Zbašnikov načrt pravil. Ob koncu mu je konvencija določila za to delo honorar, ki ga je odklonil v korist jednotine blagajne.

Volitve odbora so bile večkrat zelo viharne. Padale so psovke, kot goljufi, zavajalcii, mašina itd. Večine to pač ni odmaknilo od njene poti. Kon-

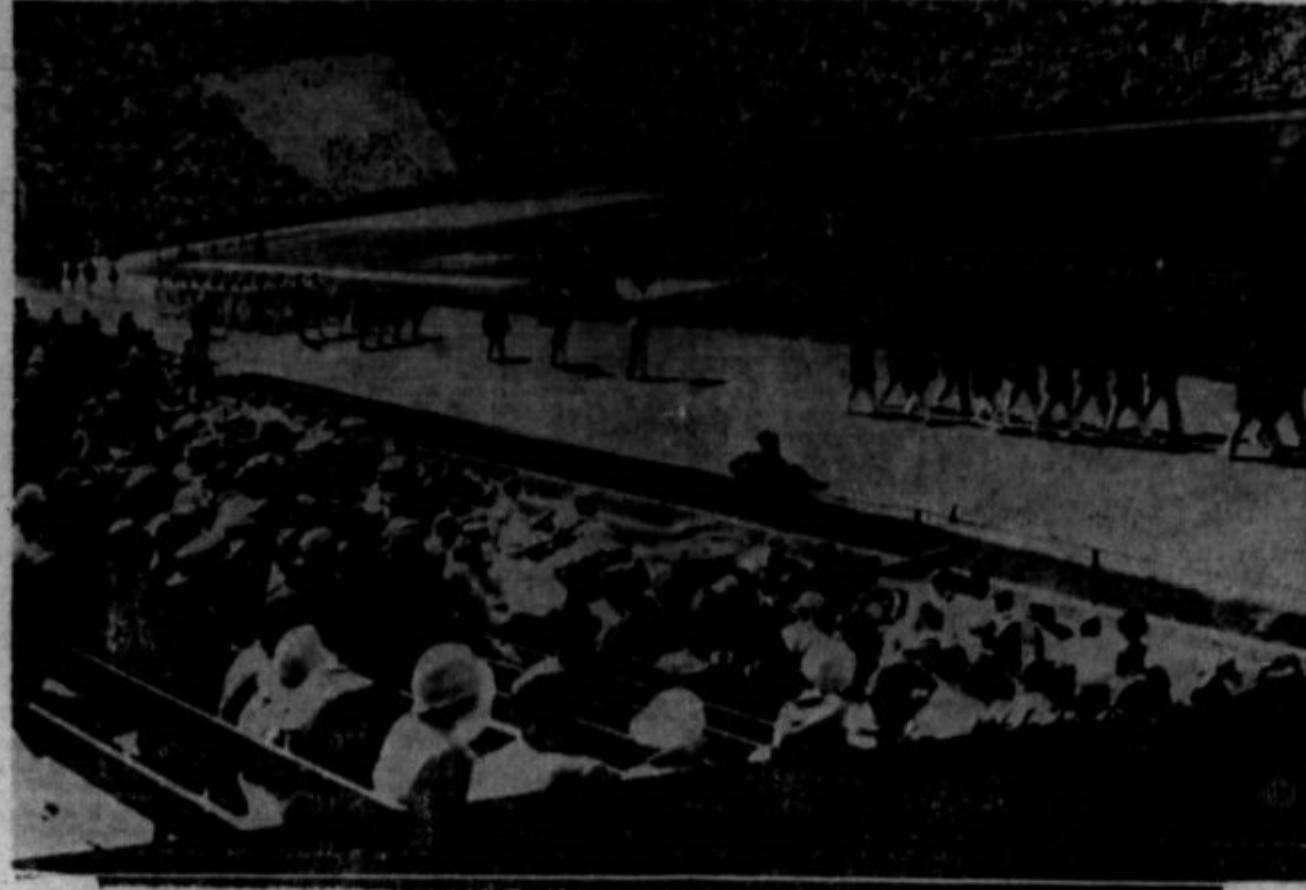
venčni predsednik je miril Kramer iz Farrella, Pa., sta zbornico kladivom. Ko so pri kandidirala za prvega podpredsednika, Izvoljen je bil Anzele s 83. proti 60. glasov. Za drugega podpredsednika je bil edini kandidat urednik angleškega dela "Nove Dobe" Louis Kolar iz Cleveland. On je v novem glavnem odboru smatran za predstavnika mladine. Njegov protikandidat Dresar iz Minnesota je dobil 61. glasov. Mandat glavnega tajnika je dobil A. Zbašnik s 94. proti 52. glasov, katere je dobil delegat Muhvič iz Minnesota. Kandidata za pomožnega tajnika sta bila Kompare iz Pittsburgha in Baudek iz Krayne, Pa. Izvoljen je bil prvi s 107. proti 37. glasovi. Dr. Kern iz Cleveland in dr. Arch iz Pittsburgha sta kandidirala za glavnega zdravnika. Kern je dobil 54. in Arch 91. glasov. Arch torek ostane glavni zdravnik JSKJ. L. Champa iz Elyja, Minn. je dobil ponovno mandat gl. blagajnika. Bil je izvoljen soglasno. Urednik "Nove Dobe" bo v bodoči tudi član gl. odbora. Za to službo je postal aplikacijo oziroma ponudbo neki Clevelandčan, čigar imena se ne spominjam, ki pa po tolmačenju Zbašnika ni bila v smislu pravil in za urednika je bil potem soglasno izvoljen Terbovec.

Pri predlogu, naj se smatra za namestnike odbornikov ene kandidate, ki so dobili za izvoljenimi največ glasov, so se porazenci zahvalili ne da bi sprejeli ponujano čast, češ, da jim ni za obrane kosti. Kandidiralo je v nekatere urade kar 16 članov konvencije.

V zadavi I. Tavžlja iz Elyja ga je zbornica na prizorišču odseka za pritožbe spoznala s 110 glasovi krim, 18 jih je glasovalo proti in 21 je bilo nevtralnih. Ker Tavželj določene izjave ni podal, so ga izključili iz jednote. Več delegatov je dvomilo v pravilnost takega sklepa, oziroma kazni, in so izražali bojazen, da bo stvar bržkone končana na sodišču v Minnesota. Tudi Perdan iz Cleveland je po svoje nasprotoval večini odbora oziroma A. Zbašniku, toda radi njegove energičnosti in močne kritike "mašina" ne bi imela poguma, da ga kaznuje. V tem je bilo Perdanovo zadoščenje, njegovi nasprotniki v večini so pa odnesli košaro.

Za gl. predsednika sta kandidirala Paul Bartel in Mahne. Prvi je dobil 84 in drugi 61 glasov.

Anzele iz Chisholma in Fr.

OLIMPIJSKE IGRE V LOS ANGELESU

Mnogo tekme je bilo za manjše v nadzornem in poročnem odboru. Za predsednika nadzornega odbora sta kandidirala J. Kumše iz Loraina in Movern iz Dulutha. Kumše je izvoljen z 80. proti 64. glasovi. Pri volitvi drugega nadzornika je nastal vihar in se je volilo več ko tri ure, predno so dobili zadostno večino. Izvoljen je bil Rogej v težkem boju z Vraničarjem. Prvi je dobil 74 in drugi 69 glasov. Za drugega nadzornika je bil Bukovec v ožjih volitvah, ko so odpadli ostali kandidati, 75 glasov in njegov končni tekme Vraničar 70. Ta je bil izvoljen za tretjega nadzornika z 82. glasovi proti Mantelu, ki jih je dobil v ožjih volitvah 60. Četrto nadzornik je Mantel. Njegov tekme v ožjih volitvah Muhič jih je dobil 66.

Pri ožjih volitvah za predsednika porotnega odseka je bil Okoliš 86 glasov in Peteršek 52. Drugi porotnik je Schute, ki je dobil 73 glasov. Njegov tekme pri ožjih volitvah je bil L. J. Pire, za katerega je napravil Žbašnik poseben apel, toda je zanj glasovalo vžici temu le 66 članov konvencije. Drugi porotniki so Orehek, Rose Svetich in Zigman.

Anton Vičič.

Večerni izlet "Save"

Včer se prihodnjo soboto večer na Kegelnovem vrhu.

Chicago, Ill. — Prihodnjo soboto večer, 13. avgusta, bo vodila pot vse ljubitelje razvedrila na Keglov vrt, Willow Springs. Šli bomo na večerni izlet socialističnega peskega zboru Save, da se razvedrimo v večerni prirodi in luninem svitu.

Moonlight pikniki Save imajo posebno privlačnost za vse, ki znajo ceniti veselo družbo in pa kras noči v "civilizirani" prirodi. Keglov vrt bo lepo razsvetljen, pari se bodo zibali v plesnem paviljonu ob zvoki Kocheverjeve godbe, v dolinci

Tel. Crawford 2893.

Tel. na domu Rockwell 2818.

bo tel ogenj, kjer bo Miško pokazal svojo spretnost pri prazenju "ciganske prate". V tem je on mojster. Na holmu pa se razlagala pesem Savanov.

Kdo želi potovati s trokom, naj bo pred dvorano SNPJ do sedme ure. Voznina v eno smer 25c. Enako tudi vstopnina v predprodaji in deset centov več pri vhodu. Cene za okreplila zmerne.

Tisti, ki so bili na večernih izletih Save zadnjih par let, pridejo tudi v soboto večer. Pridružite se jim tudi drugi in vžite krasoto večera v prijetni družbi veselih ljudi.

Maurerjevi shodi

James H. Maurer, socialistični kandidat za podpredsednika, bo govoril 16. avgusta v Sheboyganu, 24. v Duluthu in 25. avgusta v Hibbingu, Minn.

Baretincic & Son**POGREBNI ZAVOD**

424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.

Tel. 1475.

"New Leader"

angloški socialistični tednik.
Imaja v New Yorku. Naročna \$2 na leto, \$1 na pol leta. Najboljši urejan angloški socialistični list v Ameriki. Mno-
go slovenskih delavcev ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Naroči-
no zanj sprejema "Proletarec".

Dr. Andrew Furlan**ZOBOZDRAVNIK**

vogal Crawford and
Ogden Ave.
(Ogden Bank Bldg.)

Uradne ure: Od 9. do 12. dop., od 1. do 5. popoldne in od 6. do 9. zvečer. Ob sredah od 9. do 12. dop., in od 6. do 9. zvečer.

Tel. Crawford 2893.

Tel. na domu Rockwell 2818.

SHODI**J. S. Z.**

na katerih bo govoril
med drugimi

JOŠKO OVEN

v soboto 3. septembra v
dvorani druži Bratstvo
št. 6 SNPJ.

STRABANE

v nedeljo 4. sept. v dvorani
druži Postojnska Jama
št. 138 SNPJ

LIBRARY

v pondeljek 5. septembra
v Izobraževalnem in
zabavnem domu.

TISKOVINE**SLOVENSKA UNIJSKA TISKARNA****ATLANTIC PRTG. & PUB. CO.**

2656-58 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Tel. Lawndale 2012
A. H. Skubic, pred. — J. F. Korecky taj.

V naši tiskarni se tiskajo "Proletarec".

SUNSHINE — FRESH AIR AND GOOD PURE MILK

Balance Your Daily Diet With

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS**GOOD PURE MILK**

IT PROTECTS YOUR HEALTH

2380-82 BLUE ISLAND AVE. — Phone Roosevelt 3673

PEVSKI ZBOR**'SAVA,
CHICAGO ILL., —****PRIREDI****V SOBOTO 13. AVGUSTA**

pri Keglu v Willow Springsu

"MOONLIGHT PIKNIK"

VSTOPNINA V PREDPRODAJI 25c, PRI VHODU 35c. —

IGRAL BO KOCHEV ARJEV ORKESTER.

Trok odpelje izpred poslopja SNPJ pred 7. zvečer. Precitajte dopis v tej številki. —

Datum drugih shodov označimo čim nam jih sporoč. Ta turje se vrši pod pokroviteljstvom Konference klubov JSZ in družev Prosvetne matice z delokrogom v zapadni Pennsylvaniji

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze
NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00;
za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.
Inozemstvo: za celo leto \$8.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpoznejše do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Jugoslav Workmen's
Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor ..... Frank Zaitz
Business Manager ..... Charles Pogorelec

SUBSCRIPTION RATES:

United States, One Year \$3.00; Six Months \$1.75;
Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year
\$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

3639 W. 26th ST., CHICAGO, ILL.

Telephone: Rockwell 2864.

546

Primitivno izmenjavanje blaga v "moderni" družbi

Ameriški farm board—vladna korporacija, ustanovljena da pomaga farmerjem, je zamenjala ameriško pšenico z brazilsko kavo. Anglija je poslala v finsko republiko zaloge premoga v zameno za les. Češkoslovaška je založila Turčijo z obuvimi iz Batovih tovarjen, Turčija pa ji je namesto zlata poslala v protivrednost oranže, med in slične stvari. Španija je naročila od Argentine žito in ji poslala v plačilo zanj trachte. Zastopniki provinc britskega imperija so na svoji ekonomski konferenci v Ottawi razpravljali o medsebojnem izmenjavanju produktov. Španija posilja v Rusijo baker, svinec in kositer v zameno za olje.

In tako dalje.

Svoječasno se je vršila mednarodna trgovina na podlagi zlate valute. Zdaj, ko je zlata več kot kdajkoli poprej, pa so države prisljene zatekati se spet k "primitivnemu" izmenjavanju blaga, ker je zlato v posesti le nekaterih, živila in druge potrebitvine pa so dnevna potreba vseh v vseh deželah. Polom finančnega sistema dokazuje, da denar ni neonočno potreben. Dasi grobo izmenjavanje paga med deželami v sedanjih razmerah po kapitalističnih pravilih ni idealen način mednarodnega sodelovanja, je v stiski vendar je boljši kakor pa ginevati od glada ob zlatu, ki je nakupičeno v newyorskih, pariških in več drugih bančnih zakladnicah. V socialistični uredbi bo trgovina, ki sloni na profitu, odpravljena. Izmenjavanje blaga bo baziralo na potrebi vseh dežel, kajti smoter socialistizma je blagostanje ljudstev, medtem ko je edini namen gospodarstva pod kapitalizmom kupiti bogastva poseduječim slojem neglede v kolikšnem pomankuju žive oni, ki jih spravljajo skupaj.

Čemu prispevajo bogataši v kampanjske fonde?

Korporacije in bogati posamezniki prispevajo v vsaki volilni kampanji republikancem in demokratom visoke vsote v kampanjske fonde. Marsikateri milijonar in mnogotere korporacije prispevajo obema strankama. S pomočjo ogromnih vsot, ki jih trošijo v agitaciji za svoje kandidate, imajo kontrolo v kongresu, legislaturah in občinah. V povrati dobivajo kompanije in bogati posamezniki koncesije, "varnostne" carine, povračajo jim od davkov, češ, da so pomotoma plačali preveč, in kadar so zbornice vseled polomljade svojega gospodarstva prisiljene zvišati davke, jih povečajo tako, da pride na najrevnejše sloje najtežje davnčno breme.

Jasno je, da kapitalistični interesi ne potrošijo za tega ali onega svojega kandidata v zvezni senat ali v katerikoli važen urad tisočake in stotisočake zato, da bi služil ljudstvu, nego da njim hlapčuje. Kadar bo delavstvo to resnico razumelo, bo tudi znalo poraziti trote, ki si gromadijo milijone in milijarde iz ljudske mizerije.

Vaš glas je vaš protest

Nihče, ki glasuje za socialiste, ne vrže svojega glasu proč, ker ni oddan kakor demokrati in republikanski glasovi, pač pa za principe in nov ekonomski sistem, ob enem pa je vsak socialistični glas protest zoper krivice in proti republikanski ter demokratski stranki, kateri si užita profitarjem in izkorisčevalcem.

Zrcalo nezavednosti

Čikaška Tribuna je priznano glasilo "militantnega" kapitalizma. Proti delavskemu gibanju in delavstvu v obči se bori odkrito in brez zavijanja. V svoji reklami naglaša, da ima nad 800,000 naročnikov. Med temi je najmanj 700,000 proletarcev. Če bi delavečitali in naročali delavskie liste z enako vnečno, bi bilo kmalu konec sedanja krize in onih, ki so jo povzročili.

SLIKE IZ VOJNE VETERANOV, KI ZAHTEVAJO BONUS

Na sliki na levi, zgoraj, je Walter W. Waters, vodja bonusne armade, kateremu se je pokorilo nekaj tednov tisoče veteranov v Washingtonu, a je zdaj v sled neuspešne akcije zgubil kontrolo. V sredini je ranjeni veteran, ki

ga vodijo na varno. Slika na desni: Seliča in stare hiše v Washingtonu, ki so bile na razpolago veteranom, zdaj podirajo, da zgrade na tem prostoru nove vladne palace.

Važnejši sklepi 14. konvencije JSKJ.

Stirinajsta redna konvencija sedanji nadomestujoči tajnik JSKJ, ki se je vršila v Indiana polisu, Ind., je trajala od 25. julija do vključenega 2. avgusta. Udeležilo se je je 150 delegatov in glavnih odbornikov. Zborovali so v dvorani cerkvene šole sv. Trojice. Plačo so si določili \$7 dnevno.

Zborovanje je bilo burnejše kakor na prejšnji konvenciji, deloma radi nastalih sprememb v osobju gl. urada po smrti prejšnjega tajnika pokojnega Jos. Pišlerja, deloma radi križe in v glavnem v boju za man-

date. Glavni odbor je povečan s 13 na 18 članov. Dodani so mu še en podpredsednik, dva člena porotnemu odboru, da jih bo pet namesto trije, urednik glasila Nove Dobe, Cleveland, O.

Glavni tajnik: Anton Zbašnik.

Predsednik: Paul Bartel iz Waukegan, Ill., ponovno izvoljen.

Prvi podpredsednik: Math Anzelc iz Chisholma, Minn.

Drugi podpredsednik: Louis M. Kolar, urednik angleške sekcijske Nove Dobe, Cleveland, O.

Glavni tajnik: Anton Zbašnik.

Pomožni tajnik: Louis J. Kompare, Pittsburgh, Pa.

Glavni blagajnik: Louis Champa, Ely, Minn., ponovno izvoljen.

Urednik Nove Dobe, Anton J. Terbovec, Cleveland, O., ponovno izvoljen.

Nadzorni odbor: John Kumše, Lorain, O. (predsednik); prvi nadzornik, Janko N. Rogelj, Cleveland, O.; drugi nadzornik, Frank Vraničar, Joliet, Ill.; tretji nadzornik, John Baljkovec, Pittsburgh, Pa., ponovno izvoljen, in Joseph Mantel, Ely, Minn., sedanji porotni odbornik.

Porotni odbor: Anton Okolish, Barberton, O. (predsednik); prvi porotnik John Schutte, Denver, Colo.; drugi porotnik Valentin Orehek, Brooklyn, N.Y.; tretji porotnik, Mrs. Rose Svetich, Ely, Minn., sedanja podpredsednica, in četrti porotnik, John Zigman, Strabane, Pa.

Plača gl. predsednika je \$500 na leto, preje \$600. Podpredsednika bosta imela \$20 na leto vsaki (v primera navajam, da imata pri SNPJ. \$5 na leto). Glavnemu tajniku je konvencija znižala plačo z \$250 na mesec na \$200, a je potem po novi agitaciji predlog porušila in mu dodala še \$25 na mesec. Ima torej \$25 manj kakor poprej. V agitaciji po sejah so eni argumentirali, da je on večje plače vreden, ker so vsi oddelki pod njegovom upravo, medtem ko ima pri SNPJ vsak oddelk svojega načelnika. Nekateri niso verjeli pravilnosti tej primeri ali ker je

sprejetih več sprememb. Varščine za glavne odbornike so v svrhu ekonomiziranja znižane, izvzemši za glavnega blagajnika. Za plačevanje asesmenta v sklad posmrtnih je bila sprejeta American Experience Table of Mortality, katero je letos sprejela tudi SSPZ. Ta je nekaj višja kot na National Fraternal Congress lestvica.

Kakor doslej, določajo tudi nova pravila, da imajo društva s 75 do 150 članov pravico do enega delegata, društva s 150 članami ali več pa do dveh delegatov. Manjša se smejo v svrhu izvolitve delegata združiti.

Glavni porotni odbor je po novih pravilih kot že omenjeno povečan in ob enem ne bo več del glavnega odbora nego samostojen ter v sporih med konvencijama najvišja instanca.

Konvencijo je nagovoril med drugimi jugoslovanski konzul Gjuro Kolombatovič iz Chicago, in dr. F. Kern iz Cleveland. Dr. Kern je bil kandidat za glavnega zdravnik proti dr. Arhu iz Pittsburgha; izvoljen je bil kot že povedano dr. Arh.

Prihodnja konvencija bo čez 4. leta v Clevelandu.

V zadavi Ivana Tavžlja iz Elyja je konvencija potrošila priločno časa. I. Tavželj je bil namreč na prošli konvenciji izvoljen za namestnika gl. tajnika. Ko je tajnik Jos. Pišler zbolel, so Tavžlja glasom trditve uradnikov pozvali, da naj v času njegove odsotnosti prevzame tajništvo, kar pa ni storil iz razloga, da mu za tako malo časa ne kaže sprejemati takega dela. Sploh pa se smatra namestništvu veljavno le, če odbornik, katerega ima naslediti, umre ali odstopi. In sele ko je tajnik Pišler umrl, je Tavželj zahteval, da nasto-

pi urad kot namestnik, čemur se je večina odbora uprla z argumentom, da je z odklonitvijo dela v času tajnikove bolezni od namestništva avtomatično resigniral. Tavželj je to zanimal in ker je smatral, da so ga za urad prevarili, se je spozabil in iskal pravice pri sodni oblasti. Konvencija mu je po burni razpravi priznala delegatske pravice in za člana konvencije, z dodatkom, da le dotej, da bo rešena njegova zadeva. Vsled neupoštevanja pravil, to je, ker se ni od vsega začetka poslužil le jednotinah instanc, ga je delegacija izključila kot člana konvencije in kot člana JSKJ.

Med Minnesotčani in drugimi je še nato glas, da bo ta postopek jednota draga plačala, ako bo šel Tavželj spet na sodišče.

Večino konvencije je vodil tajnik Zbašnik, kateremu je opozicija metalna vsakokajec.

Včasi je prišlo do burnih scen, da je predsednik konvencije Math Anzelc iz Chisholma tolkel s kladivom kakor za stavo. Močan protivnik "Zbašnikove mašine", kakor so jo imenovali, je bil glavni odbornik R. Perdan iz Cleveland, ki se je po Pišlerjevi smrti tudi potegoval za tajniški urad. — Konvencija je bila zaključena v torek 2. avgusta blizu 10. ure zvečer. Tekom zborovanja se je pokazalo, da je postal v JSKJ v svoji novi poziciji kot glavni tajnik Anton Zbašnik najjačja osebnost, ki se je tudi zelo trudil, da se uveljavlja. Edino George L. Brozich, nekdanji glavni tajnik in pozneje blagajnik, je imel v nji tolikšen vpliv. Zbašnik je bil na predprošli konvenciji izvoljen za glavnega predsednika, a je pozneje zaradi osebnih zadev odstopil. Ko so ga na seji glavnega odbora izvolili na mesto pokojnega Pišlerja, ni bil član glavnega odbora.

Ali želite prevzeti zastopništvo "Proletarca", prodajati zanj knjige in mu nabirati oglase, pišite upravitelju za pojasnila.

Nov "ameriški življenski standard"

Koliko, kakršne videte na sliki, so si postavili veterani v Washingtonu. Dobite pa slike v vsakem mestu, v katerih prebivajo ne le brezposelni moški brezdomci, nego tudi bedne družine.

Zgodovina delavskega gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

Sprejele so se še obširne resolucije glede političnih pravic, delavske varstvene zakonodaje in "socijalne reforme". Utrdilo se je liste, ki jih je smatral za strankine. Odobreli so se še resolucije in sicer: 1. priporoča se ustanovite strokovnih organizacij; 2. odklanja se z ozirom na predlog liberalnih poslavcev Plenerja, Eksnerja in Vrabeca predloženi načrt zakona o ustanovitvi delavskih zbornic, ker ne odgovarja niti v gospodarskem niti v političnem oziru zahtevam delavskega razreda; 3. zahteva se popolno ločitev sole od cerkve, kakor tudi države od cerkve, odklanja znani Lichtensteinov predlog kot atentat na šolo, ki mora biti brezkonfesijska.

Iz naših krajev so se udeležili hainfeldske zbornice: Karl Kordelič in Ludvik Zadnik iz Ljubljane, Adenau iz Celovca, Perlonigg iz Beljaka in Kraljer iz Maribora.

V načelni debati je izjavil Zadnik iz Ljubljane: Moram se v načelni debati oglašati, ker sva dva sodruga tudi iz Kranjske tu, ki zastopava slovenske delavce. Dovolim si izjaviti, da bomo načelno izjavo tudi v slovenskem jeziku razširili in tako delovali za ideje socijalne demokracije.

Ko se je razpravljalo o tem, da se resolucije zbornice prestavijo v razne jezike, se je oglasil k besedi Karl Kordelič in dejal:

"Sodruži, naj se prepusti prezidiju, da poskrbi, da se bodo ne le resolucije, ampak tudi protokol zbornice, prestavili v druge jezike, v kolikor je le to mogoče. Stavljam tudi to zadevni predlog."

Pri razpravi o tisku je govoril zopet Karl Kordelič:

"Po naloku svojih sodrugov, moram prositi strankin zbor za sledenje: Veseli nas, da imajo Čehi liste, ki delujejo za ideje socijalne demokracije, ali tudi za nas Slovence bi bilo prav potrebno ustanoviti slovenski strankin list, ker so se mnogi indiferenti delavci pridružili še liberalni ali pa nacionalni stranki. Zadnje imenovana stranka nas, ki zastopava ideje socijalne demokracije, denuncia k Nemci. Nacionalni delavci so pri nas mnogo pripomogli, da smo se med seboj klali in cepili. Spominjam samo na dogodek, ki so se pred leti odigrali v Celovcu. Prav obžalovati je, da sami nismo prišli do prepiranja, da si moramo delavci Avstrije brez ozira na to, h kateri narodnosti pridamo, bratsko podat roke. Za Kranjsko, Istro in Goriško ni bila ustanovitev slovenskega socijalno demokratičnega lista še bolj važna, ker tamkajšnji sodrugi nemškega socijalističnega lista ne razumejo, so seveda tudi taki, ki ga nočejo razumeti, kar je prav zelo obžalovati. Dolžnost mi je naznaniti, da hočemo ustanoviti slovenski strankin list za Spodnji Štajer, Koroško, Kranjsko, Goriško in Trst. V Trstu je socijalno demokratično društvo, ki je razdeljeno v nemško, italijansko in slovensko frakcijo. Temu društvu se je priključilo tudi 15 naših sodrugov. V Gorici pa je delavsko izobraževalno društvo na nacionalnem stališču. Te ljudi moramo pridobiti. Upamo, da nam da strankin zbor dovoljenje za izdajanje lista. Potrebovamo je, da se delavci združimo in pomagamo socijalni demokraciji do zmage."

V debati je plediral za slovenski list Perlonigg iz Beljaka. Tudi Pokorny (Dunaj), je prirporočal ustanovitev slovenskega lista. Kraljer (Maribor) pa je zboru predložil slično resolucijo:

"Strankin zbor pozdravlja namero jugoslovanskih sodrugov izdajati slovenski strankin list in daje k temu rad svoje soglasje in podporo."

Zbor je to resolucijo soglasno odobril.

XXI.

Prvi maj.

L. 1888 je iz

ADAM
MILKOVIČSMOLA KAPITA-
LISTA MEJAČAHumoristična
tragedija

(Nadaljevanje.)

Točno ob deveti uri sta obstala pred vrti hiše št. 7. Peter Petrovič je pogledal v tretje okno zadnjega nadstropja in iztegnil prst.

"Poglejte," je rekel s tajnivim glasom, "to je njen senca."

"Senca?"

"Da, njen senca."

Ko sta stopala po temnih stopnicah, je vprašal Peter Mejač samega sebe: Ampak po peljal razgovor seveda na svetovno vojno.

"Jaz na primer," je rekla Silva, "sem izgubila v svetovni vojni očeta, kdo mi ga more nadomestiti?"

"Jaz pa sem dobil trdno prepričanje, da bom moral ostati samec — kdo mi more to prepričanje izpodbiti?"

"Tako? Vi ste ženske zavoražili? Ha, v tem sva si pač popolnoma nasprotiva, zato jaz zavoražim pa moške. Danes je težko najti med njimi poštenjaka... vsi streme le za uživanjem..."

"Kaj vam ni do tega?" je urino segel v besedo Peter Mejač.

"Ne," je sramežljivo rekla Silva, "do tega mi pač nikoli ni bilo."

Ta hip se je Peter Petrovič pomislil na Silvo. Kaka ženska je to! Da Peter Petrovič je imel prav, čisto prav — edino ona bi prišla zanj v poštev!

"Eeee," je zategnil glasno, "Peter Mejač jo je tudi po-popoljibil jo je, hahaha... Po-ljubil jo je in jo bo še! Še!"

"Dober tek!" mu je voščil nekdo iz druge strani ceste.

"Kako?" je vzliknil Peter Mejač.

Tedaj pa se mu je iz temne kota približala senca:

"Dober večer gospod ravnatelj!"

"Hudič vas vzemi — kam ste odšli? Samega ste me pušili!"

"Oprostite mi," se je opravil Peter Petrovič, "spremjam sem moral našo blivo tiparico... srčano deklete..."

"Prav," je momljal Peter Mejač, "da vam kar precej povem, Silva je prva ženska, ki sem jo po vojni zgrabil za vrat. Prva!"

"Kaj?" se je prestrašil Peter Petrovič. "Kaj si bo vendor misila!"

"Ne razburjajte se Peter Petrovič, saj sem jo potem poljubil! Huh!"

Pa se je Peter Petrovič vseeno čudil in je rekel, da bi je zaradi tega vseeno ne bi bilo treba preje davit. Pa je rekel Peter Mejač: "Ne storil bi tege, da mi ni hotela ubežati. Tako pa sem si mislil, če obdržim vrat, mi tudi glava ne uide. Poznam papigo, komisar Petruška jo je imel; dokler je nisi prijet za rep, ti ni nastavila kljuna! Ha!"

Potem sta nadaljevala pot.

"In kaj vam je rekla potem?"

"Nič. Da sem skromen človek je rekla."

"Hm!"

Stopala sta po temni ulici in prisluhnila. Od nekje je bilo čuti igranje klavirja in vijoline. Spogledala sta se. Bi — ali ne bi? Bi! Seveda sta se takoj odpravila tja in že po nekaj korakih vstopila v zakajen prostor, kjer je nekdo z vsem ognjem tolkel po tipkah, star cigan pa na vzušenem prostoru zavijal oči in vlekel z lokom preko strun. Ob mizah so se drenjali ponočnjaki in se preverali med pocestnicami. Peter Mejač je potegnil prijatelja za konec suknjiča. Seda sta v kolibah s prst po mizi.

"Hm!" sta se spogledala. "Kaj!"

"Tu je pa res zabavno," je rekel Peter Mejač. "Ali mislite, da me kdo pozna? Neljubo bi milo!"

"In koliko je cip?" je dostavil Peter Petrovič in odkimal z glavo.

Sto izvodov za dva dollarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dollarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naroče. Pošljite naročilo pravčasno!

NESREČA, KI JE ZADELA LE "TRAMPE"

V Bellefontaine, O., je skočil s tira to torni vlak 33. vagonov, ki so se potem katalili ob strani proge. Več oseb je bilo ponesrečenih, a časopis je pojasnjevalo, da so bili to "le trampi", ki so se vozili nepovabljeni v vlaku.

PRIHOD IN ODHOD BONUSNE ARMADE V JOHNSTOWNU

Johnstown, Pa. — Pri nas se je in ga "nabili", toda kajzer je po svojem odhodu iz Washingtona nastanil precejšen in ima na razpolago graščino del bonusne armade (kakih tri in vse kar je potrebno za človeko do pet tisoč oseb). Ko so jih kovo udobnost, tu pa je armada, začeli izganjati iz Washingtona, jih je povabil sem brzjav na tukajšnji župan McClosky, da je veliko hujša in jača kot kajzer, ko je bil še na vrhuncu svoje moči.

Zupan McClosky, na čigarski povabilo so veterani prišli v Johnstown, je čudak svoje vrste. Ne vem ali se zaveda svojih dejanj ali ne. Mnogi do težko opisati. Človeku se ti ljudje smilijo. Med veterani kot tudi precej žen in otrok. Meni se smilili radi dveh vrokov: prvi je, ker nimajo potrebne obleke in hrane, drugi pa, ker se mi zdi, da ta grupa ljudi pravzaprav ne ve kaj hči nego le smatra, da ima poseben privilegij in je šla v Washington, da si ga iztrirja. Tej njenih naivnosti je sledilo neizogibno razočaranje. Napisi, ki jih imajo na avtih, pokazujejo njihovo plidko znanje o socialnih problemih in politiki. So proti Hoovru in namigujejo, da je prihodnji odrešnik Franklin Roosevelt. Te "lize", ki so vse "okinčane" z napisi, izgledajo, ko da bi jih navlekli iz "junk yarda". Kdor ne soglaša, da je le Hoovrova oseba kriva njihovih neprilik, in pa senatorji, ki so glasovali proti bonusu, ga proglašajo za "rdečkarja" in "komunist" ter ga izzenejo iz kempe. Ne mislim, da se bi morali tepti z vladom ali vojaštvom, toda ako so prišli fantje iz tako velike daljave kakor je California v Washingtonu samo prosit, čemu niso šli po kolenih okrog bele hiše kakor hodijo romarji na božjih potih okrog oltarja!

Tukajšnje prebivalstvo je bilo z ozirom na simpatije do teh gostov razdeljeno. Eni so jim bili naklonjeni, drugi so podarjali, da je v Johnstownu že zdaj dovolj revežev. Eni so veteranom naravnost sovražni in pravijo, da to sploh niso niti veterani nego "bumi", "trampje" in kriminalci. Nekaj bo pač tudi takih vmes, toda postali so to kar so pod pritiskom razmer in ne po svojem nagnjenju. Jaz nisem bil ne pri prvih ne pri drugih, pa mi je bilo to tako težko ljudem raztolmačiti. Meni se zde vidi tak "marči" prismodarija. Sem pa zato, da se potrebni bonus izplača ali se jim preskrbi delo. Tega bi morali biti deležni vsi brezposelnici, kajti jaz nisem tak "patriot", da bi imel vetrane za nekaj boljšega kakor druge ljudi.

Ko sem gledal to tepevo armado, mi je prišlo na misel, kaj, ako je tu tudi kak Nemec, ki je prišel sem po vojni in opazuje svoje bivše "sovražnike". Kaj neki si misli? Jaz sem si mislil tole: Sli so tepti kajzerje na naša moč.

NAJVEĆJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

NARODNA TISKARNA
2142-2150 BLUE ISLAND AVENUE
CHICAGO, ILL.

Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvatskem, Slovaškem, Češkem, Poljskem, kakor tudi v Angleškem in Nemškem jeziku.
Naša posebnost so tiskovine za društva in trgovce.

obuvalih, zagoreli pa tako, da je nekatere že težko ločiti od črncev. Pri prihodu v Johnstown je bila v njih armadi še vedno precej dobra disciplina, ki pa se je začela kršiti vsled poznejših nesporazumov in menjajočega se stalista župana McCloskyja. Na njeni poti ji manjka tudi kuhijske posode. Videl sem, da ko jih je trompeta pozvala k obedu, da eni niso imeli s seboj drugega kakor kake kositarne škatljice s smetišči in so iz njih jed kar "pili", ker ni bilo žlic. Nekdo me je vprašal, če sem že videl, kako se "pijejo makaroni".

Med vojno jim je bil na razpolago Rdeči križ, Salvation Army in mnoge slične organizacije. Razen teh jim je tu tudi Poor Board odklonil pomoč, češ, da so blagajne prazne. Salvation Army je bila pozvana v kempa na izvrševanje svojih ceremonij in se je odzvala z godbo in pridigarji ter pevci. Sporočili so, da so pripravljeni dati veteranom duhovno službo, finančno pa ne morejo pomagati. Ker pa molitve niti duhovniki ne morejo jesti, so bili veterani prisiljeni iskati "finančno" pomoč kjer koli so mogli.

Tukajšnje časopisje je nastopilo proti veteranom neprijazno čim so začeli zbirati v tem mestu. Delajo vtiš, kot da so to nekaki izvržki, ki skušajo omajati ameriške ideale in podaljšati krizo, ob enem pa napeljujejo vodo na mlin "komunizma".

Ko smo mislili nabijati plakate za shod socialističnega podpredsedniškega kandidata James H. Maurerja, so nam namigavali, da zdaj to ni dovoljeno, ker bi lahko prišlo do incidentov. Za reklamo smo vseeno poskrbeli.

Sem se je pripeljal 3. avgusta s. Snov na agitacijo. Obiskal je vse okoliške naselbine.

John Langerholc.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA PEKARNA.

ANTON F. ZAGAR, lastnik.

1724 S Sheridan Rd., No. Chicago, Ill.

Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovskih kruh iz naše pekarn.

Pristopajte k

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI.

Naročite si dnevnik

"PROSVETA"

Stan za celo leto \$6.00,
pol leta \$3.00.

Ustanavljajo nova društva. Dosež članov (ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:

2657 S. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILL.

FENCL'S
RESTAVRACIJA IN KAVARNA

2009 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tel. Crawford 1382.

Pristop in okusa domača jedila. Cene zmorne. Postrežna točka.

The New Leader
OFFICIAL ORGAN, S. P.

7 East 15th Street,
NEW YORK CITY, N. Y.

One year \$2, half year \$1,
three months 75c.

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM
V CLEVELANDU.

Sojci klubu št. 27 JSZ se vrže prvi petek v mesecu ob 7:30 zvečer. Ženskega odseka prvi torč ob 8. zvečer. Mladinski angleški odsek vsak petek izven prvega ob 8. zvečer, vse v klubovih prostorih v S. N. D. Sodružni in sodružice, agitirajo in pridobivajo novih članov županice klub ter novih naročnikov proletarca. V organizaciji in izobraževanju naša moč.

Milwaukee Leader

Največji ameriški socialistični dnevnik. — Naročina: \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za tri mesece.

Naslov: 540 Juneau Ave.
MILWAUKEE, WIS.

SLOVENCEM PRIPOROČAMO KAVARNO

MERKUR

3551 W. 26th St., CHICAGO, ILL.

(V bližini urada SNPJ in Proletarca.)

FINA KUHINJA IN POSTREŽBA.
KARL GLASER, lastnik.

NIČ VEČ NE ODLAŠAJTE!

Sodruži, ojačite J. S. Z.! Če hočemo voditi uspešno kampanjo za socialistično stranko, potrebujemo klube v vseh naselbinah, kjer žive jugoslovanski delavci. — Čas za agitacijo je ugoden. Socializem je danes dnevno in svetovno vprašanje. O njem se povsod razpravlja. Razširite "Proletarca", ki je najboljše agitatorično sredstvo za pridobivanje novih bojevnikov socializma.

P. ZOLA:

RIM

Poslovenil Etbin Kristan.

(Nadaljevanje.)

Cim dalje je Pierre korakal po tem v trdem sijaju marmorja se lesketajočem, hladnem in veličajnem muzeju, tembolj ga je prešinjal občutek, da je v poganskem, bogu luči in krasote posvečenem hramu. Velik tempel starega Rima mu je bil gotovo podoben; v njem so bile enake s pisanim marmorjem odete stene, enaki dragoceni stebri, enaki oboki s pozlačenim stropom. — To je imel pozneje občutiti še močnejše pri obisku drugih bazilik, v katerih je prišel do spoznaja nepreporne resnice. Tu je bila prvič krščanska cerkev, ki se je povsem mirno in brezskrbno naselila v poganskem hramu: Na primer S. Lorenzo in Miranda, ki je bil v tempelnju Antonina in Faustina kakor doma in si je ohranil njega izredni portikus iz Cipollina in krasni robnik iz belega marmorja. Drugič krščanska cerkev, ki je zrastla iz pana posekanega debla, iz razrušenega starinskega poslopja: Na primer sedanja stolnica S. Clemente, pod katero leže v piasteh stoletja različnih ver, zelo star spomenik iz dobe republike, drugi, v katerem so spoznali Mistrov hram, iz dobe cesarstva, in končno starikrščanska bazilika. Tretjič krščanska cerkev, ki je bila kakor S. Agnese fuori le Mura zgrajena natančno po vzoru rimske bazilike, tribunala in horze, kakrsne je bilo najti na vsakem foru. In četrtič zlasti krščanska cerkev, ki je bila sezidana iz materiala, pokrajenega po razvalinah starih hramov. Tako šestnajst krasnih stebrov iste cerkve S. Agnese iz različnega marmorja, ki je bil očividno ukraden raznim bogovom; enoindvajset raznovrstnih stebrov v cerkvi S. Maria di Trastevere, ki so bili ugrabljeni hramu Izide in Serapisa, katerih podobe so še ostale na kapijelih; šestintrideset belih jonskih stebrov v S. Maria Maggiore, ki prihajajo iz hrama Junone Lacine; po snovi, višini in delu povsem različnih dvaindvajset stebrov v S. Maria d'Aracoeli, o katerih trdi legenda, da so bili nekateri ugrabljeni samemu Jupitru iz hrama kapitolinskega Jupitra, ki se je dvigal na tistem mestu na svetem grlu. Še dandasne se oživljajo hrami bogate cesarske dobe v krasnih bazilikah S. Giovanni dei Laterano in S. Paoli fuori le Mura. Ali ni bila bazilika S. Giovanni, mati in glava vseh cerkv, s svojimi petimi, s četverimi vrstami stebrov razdeljenimi ladjami, s svojimi velikanskih dvanajstimi apostolskimi kipi, med katerimi je držala pot kakor skozi dvojno vrsto bogov do gospoda vseh Bogov, s svojimi bareliefi, frizi, robniki, počastna palača paganskega božanstva, čigar bujno kraljestvo je bilo od tega sveta? Ali se nam ne vrača v pravkar do gotovljeni cerkvi svetega Pavla, v novem, ogledalom enakem bliščem marmorju stanovanju olimpskih nesmrtnikov? To je tipični hram z veličanstveno kolonado pod plosnatim, v pozlačena polja razdeljenim stropom, z marmornim tlakom nepopisne lepote snovi in dela, s pilastri na litasti bazah in z belimi kapitelji, belimi robniki z litastim frizom in s povsod prevladajočo mešavo teh dveh barv tako božanskomesene harmonije, da mora človek misliti na vzišena, v jutranji zarji okopana telesa velikih boginj. Kakor pri sv. Petru ni bilo niti tukaj najti temnega, skrivnostnega, nevidnemu odprtega kotička. Vendar je ostal sv. Peter po svoji pravici velikana največji teh velikih kolosov. Bilo je brezmerno izpričevalo, kaj da premore stremljenje po ogromnem, kadar hoče človeški ponos s pomočjo zapravljenih milijonov spraviti Boga v preveliko in prebogato kamenito stanovanje, kjer triumfira človek v njegovem imenu.

To te bave veličine je torej dovedla iskrenost prvotne vere po tolikih stoletjih! V njem se je vračal tisti sok rimskih tal, ki se je v vseh dobah dvigal v nespametnih spomenikih. Videti je, da so prinašali neomejeni gospodarji, ki so vladali tam drug za drugim, to stavbinsko blaznost s seboj, da so jo črpal iz domačih tal, na katerih so zrastli; zakaj podedovali so jo nepreknjeno drug drugemu od civilizacije do civilizacije. Neprehema raste človeška ničemnost; vsi čutijo potrebo zapisati svoje ime na kakšen zid in zapuščati potem, ko so bili gospodarji sveta, nerazrušljivo sled, otopen dokaz enodnevne glorie, večno pospolje iz brona in marmorja, ki naj bi pričalo zanje do konca vekov. Pravzaprav tiči za tem le osvojevalni nagon, prevetna častihlepnost plemena, ki se neprehema bojuje za gospodarstvo sveta; in če se zruši vse, če se porodi iz razvalin nova družba, od katere bi bilo pričakovati, da je ozdravljena ošabnosti in da se vrne k ponižnosti, tedaj se izkaže, da je to zopet zmota. Stara kri se peni po njenih žilah; prevetna blaznost dedov jo premaguje, in čim postane velika in močna, jo pograbi vsa staro silovitost. Ni ga ne enega slavnega papeža, ki ni hotel zidati, ki ne bi nadaljeval tradicije Cesarjev, ki ne bi bil ovekovečil svoje vlade v kamnu in si dal po smrti zgraditi hramoma, da je šel med bogove. Zopet se izraža enaka skrb za zemeljsko nesmrtnost; vsi tekmujejo, kdo zapusti največji, najmočnejši, najkrasnejši spomenik. Bolezen je tako huda, da so

izkušali manj srečni, ki niso mogli zidati in so se moralci zadovoljiti s popravki, zapustiti generacijam spomin na svoja skromna dela z marmornimi pološčami in pompoznnimi napisimi. Zato opaža človek povsod take pološče; noben zid se ne postavi, ne da bi kakšen papež prisnil nanj svoj grb; nobena razvalina se ne uredi, nobena palaca ne obnovi, noben vodomet ne izčisti, ne da bi zapisal vladajoči papež nanj svoje ime z naslovom Pontifex Maximus. To so ponočne prikazni, neprostovoljna razurjanost, usodepolni cvet te več kaškar v dvatisoč let iz razvalin sestavljene prsti. Neprehema se dvigajo spomeniki iz tega prahu monumentov. In človek se vprašuje, če je bil Rim sploh kdaj krščanski, Rim v svoji pokvarjenosti, s katero so stara rimska tita nemudoma oskrnula Jezusove nauke, s svojo gospodovainostjo, s svojim koprnenjem po zemeljski slavi, ki je pripravila zmago-slavje katoličanstva z njegovim zaničevanjem slabih in čistih, bratoljubnih in preprostih ljudi prvotnega krščanstva.

Kar naenkrat je vsled hipne razsvetljave vzplamela resnica v Pierovi duši. Zgodilo se je, ko je drugič obhajal ogromno baziliko in občudoval grobove papežev. Oj, ti grobovi! Tam na planjavi Kampanje, v jasnem solnčnem luči ob obeh straneh ceste Appia, ki je kakor triumfalni prvoz Rima spremljala tuje na vzvišeni, s krono palač opasanji Palatin, so se dvigali gigantični grobovi mogočnih in bogatih v umetniški sijajnosti, v krasoti brez primere, ki je podajala ponos in blišču silnega, svet ovladujočega plemena večnost v marmorju.

Tik poleg, pod zemljo, v molčeci noči, na dnu ubornih krtin so se skrivali drugi grobovi — počivališča nizkih in ubogih, počivališča trpinov; bila so brez umetnosti in okraskov, in njih skromnost je naznanjala, da je zavela sapa ljubezni in vdanost preko zemlje, da je prisel človek propovedoval bratstvo in ljubezen in opustitev zemeljskega blaga za večni pokoj bodočega življenja. Zaupal je novi zemlji dobro seme svojega evangelija in posejal pomiljeno človeštvo, ki je imelo prerodit svet. In sedaj so vzkliki iz tega stoletja v zemlji ležečega semena, iz teh skromnih, neznanih grobov, v katerih sladko dremljejo mučeniki, pričakajoči slavno vstajenje, drugi grobovi, enako velikanski, enako bahavski kakor razdejani stari grobovi malikovalcev. Njih marmor se dviga v poganski krasoti poganskega hrama in oznana enak nadčloveški ponos, enako blazno koprnenje po gospodstvu sveta. V renesansi se je Rim zopet popognil. Stara cezarska kri se zopet dviga, napada krščanstvo ostreje nego kdajkoli in ga potegne s seboj. Oj, ti grobovi pri sv. Petru — kako kljubujejo v svojem prevzetnem slavljenju, v svoji polteni in bujni ogromnosti smrti in prestavljajo neumrlost na to zemljo! Velikanske papeže vidiš iz brona, alegorične figure, dvoumne angelne, lepe kakor lepa dekleta, kakor poželjivosti vredne ženske, z boki in vratiovi boginj. Pavel III. sedi na visokem piedestalu, pravičnost in razumnost pa ležita na pol ob njegovih nogah. Urban VIII. je med razumnostjo in vero, Inocenc XI. med vero in pravičnostjo, Gregor XIII. med vero in močjo. Klečeči Aleksander VII. ima poleg sebe razumnost in resnico; zraven pa se dviga okostje s prazno pečeno uro. Klement XIII., tudi klečeč, triumfira na monumentalnem sarkofagu, na katerega se opira vera, držeca križ, v tem ko stoji pod genijem smrti, naslonjenim na desni strani, dvoje velikanskih levov, simbolov vsegamogočnosti. Bron je oznanjeval večnost figur; beli marmor je bil bohoten kakor lepo, bujno meso; pisani marmor se je vil od bogatih okraskov in je dvigal v jasni, zlati svetlobi ogromnih ladij spomenike v apoteoze.

In Pier je hodil od groba do groba, vnočič je korakal po krasni, samotni, od sonca razsvetljeni baziliki. Da, ti grobovi so se s cesarskim bleskom pridruževali onim ob Via Appia. Da, to je bil Rim — rimska tla, kjer sta rastla ponos in gospodovainost kakor pleven na njivi, tla, ki so napravila iz ponižnega prvotnega krščanstva zmagovalo, z močnimi in bogatimi zvezano katoličanstvo, ta za osvojitev narodov sestavljeni ogromni vladni stroj. V papežih so se prebudi Cesarji na novo življenje. Daljna dedičina učinkuje; Avgustova kri je brizgnila, tekla je po žilah, palila možgane z brezmerskim častihlepjem. Samo Avgustus je bil uresničil gospodstvo sveta, bil cesar in pontifex, gospodar teles in duš. Otdot prihajajo sanje papežev. Obupani so, ker je le duhovna vladila njihova in, trmasto se upirajo vsaki odstopiti svetovne; zakaj še vedno goje prastaro, nikdar ne opuščeno upanje, da se sanje nekoč še uresničijo in napravijo iz Vatikana drugi Palatin, odkoder bodo kot neomejeni despotje vladali osvojene narode.

VL.

Pierre je bil že štirinajst dni v Rimu, ali zadeva, ki ga je privela, zagovor njegove knjige, ni napredovala ne za korak. Še vedno ga je mučila plamteča želja, da bi videl papeža, ne da bi mogel ob večnilih ovirah in vsled strahu pred kakšnim nepravilnim korakom, ki mu ga je bil vili monsinior Nani, količkaj preračunati, kdaj se mu utegne ta želja izpolnit. Ker je spoznal, da se razteza njegovo bivanje v Rimu v nedogledno daljavo, je dal vidirati svoj celebret v vikariatu in zdaj je vsako jutro bral svojo mašo v cerkvi sv. Brigite na Piazza Farnese, kjer ga je blagohotno sprejel nekdanji Benedetin izpovednik abbe Pisoni.

(Dalje prihodnjie.)

SELIŠČA VETERANOV SO IZGINILA

Zadružno zavarovalno društvo

No. Chicago, III. — Nekako pred letom dni se je začelo v Waukegan-North Chicagu s ustanovitev podružnice zadružnega zavarovalnega društva, v katerem so delavci lahko pod ugodnimi pogojimi zavarujejo svoje pohištvo proti ognju. Glavni stanje organizacije je v New Yorku. Imenuje se Workmen's Furniture Fire Insurance Society. Za ustanovitev podružnice je treba najmanj 35 članov, ki so se kmalu priglasili, največ delavci in uradniki tukajšnjih zadružnih prodajal (Waukegan Trading Co. in Waukegan-North Chicago Co-operative Association). Zdaj ima podružnica nad 60 članov.

Smatram, da se ljudstvo za zadružne ustanove kakor je ta zavarovalnica vse premalo za-

nima. Rajše podpira privatne insurance kompanije kot pa da bi sebi v korist gradilo svojo.

Na vsakih \$100 zavarovalnini se plača dolar članarine, asemment pa je 10c na 100 dol. zavarovalnine vsako leto. Asessment se plačuje v roku od 1. jan. do 30. junija vsako leto.

Naprednim delavcem v New Yorku je bila to velika šola. Posebno Nemci so se zavzeli za idejo, da ustanove zadružno zavarovalnico. Ustanovljena je bila 1872. Radi ovir, na katere je naletela pri oblastih in med delavci samimi, se je morala dolga leta težko boriti, da se je ohranila na površju. Njeni vodilni člani so delali zanje brezplačno in ji dali prostore za urade v svojih stanovanjih ne da bi zahtevali odškodnino.

Leta 1887 je štela že blizu 4,000 članov in narasla je tudi v imovini, in šele tedaj je dobila stalnega uradnika s plačo. Zavarovalnica je nato stalno napredovala v financah in članstvu, posebno še po svetovni vojni. L. 1920 je imela 35,574 članov, l. 1930 pa 57,230; v desetih letih se je članstvo torej pomnožilo 62 odstotkov. V letu 1930 je bilo ustanovljenih 10 novih podružnic, l. 1931 pa 12. Koncem prošloga leta je imela 80 podružnic v 16 državah USA. Njena imovina znaša okrog milijon.

Ako je ime kakega zastopnika v sledenem seznamu izpuščeno, naj nam sporoči pa bomo imenik redovljive popravili.

CANADA.

Sudbury, Ont.: Frank Starc.

CALIFORNIA.

Los Angeles: Frank Novak.

COLORADO.

Crested Butte: Ant. Slobodnik.

Pueblo: Fr. Botzkar.

Somerset: Anton Majnik.

Walsenburg in okolica: Frank L. Tomasić.

ILLINOIS.

Chicago: Frank Zaitz, Fr. Udovich,

Anton Vičič, Charles Pogorelec,

Anton Andre.

Farmington: John Majdič.

La Salle: Frank Martinjak in Leo

Zevnik, Peter Banich.

Mascoutah: John Biskar.

Oglesby: Anton Udovich.

Panama: Andrew Ilersich.

Peoria: Joseph Mrezar.

Springfield: Jos. Ovca, John Goršek,

Anton Per.

Virden: Fr. Ilersich.

Waukegan in North Chicago: Francis

Zakovsek.

INDIANA.

Indianapolis: Frank Skufca.

KANSAS.

Arma: Anton Sular.

Grove: John Sular.

West Mineral: John Marolt.

MICHIGAN.

Detroit: R. Potocnik, Peter Benedict,

John Zornik.

MISSOURI.

St. Louis: Anton Nabergoj.

MINNESOTA.

Buhl: Max Marts.

Chisholm: Frank Klun.

Duluth: John Kobi.

Ely: John Teran.

MONTANA.

Red Lodge: K. Erznočnik.

NEW YORK.

Fly Creek: Mrs. Frank Trinkaus.

Gowanda: James Dekleva.

Little Falls: Frank Gregorin, Fr.

Petkus.

Seward: Frank Žagar.

OHIO.

Akron—Kenmore: Jos. Jereb, Leo

Bregar.

Bridgeport: Jos. Snoy.

Barberton: John Jankovich.

Canton: Peter Chufer.

Cleveland: John Krebelj, Anton

Jankovich.

Conneaut: Joseph Sedmak.

Girard: John Koščin, John Taneck,

Anton Dobrevolec.

Glencoe: Al

All Socialists on Duty!

All forces to the front! This should be the cry of every Socialist throughout the nation. We must move forward with earnestness and determination. If there is a laggard, thrust him aside and press on. If there are those who say "it can't be done", we must go ahead and do it. Nothing must be considered impossible in this electoral struggle. The masses are eager to get our literature. There is no difficulty anywhere to get an audience. Those who a few years ago sneered, now are all attention. Nothing else counts now but concentration on our educational campaign.

The constant decline of capitalism is staggering. The stories of human suffering one hears on all hands exceed anything ever recorded in fiction. The economic crisis is literally appalling. With millions of the workers in the ditch they are in a mood for our revolutionary message. Carry it to them and make the most of this period of a dying capitalism in a campaign of Socialist education.—The New Leader.

The Slave Block

With all the misery of unemployment, abject poverty and human suffering resulting from the present depression, it would seem that the depths of degradation have been plumbed. But there was a still lower level to reach and this was attained a few days ago when the park commissioners of Los Angeles granted permission for the erection of a slave block to be used in auctioning off the services of unemployed workers.

There in the plaza of Los Angeles, hour after hour, a man offers his wares to the public. "Here's a young girl," he babbles, "pretty as a picture, and she knows how to typewrite. Maybe some of you bloated millionaires can use her. How much am I bid?" The services of the girl are knocked down to the highest bidder. "Here's a fine specimen of manhood," announces the auctioneer. "Look at those broad shoulders. He's built like a Roman god. He's a steamfitter and he knows his wrenches. What am I offered?"

All day long a sorry line of hungry men and women mount the slave block to be sold to the highest bidder. And if that is not sounding the deepest depths of industrial depravity, then what in the name of God is lower?

These workers are reduced to the scale of mere serfs. They are not scabs. They are only hungry and desperate. And our capitalist system sanctions their sale as though they were living in an age when chattel slavery "solved" the economic problem of industrial tyrants.

Organized capital spawned the scab system by which non-union workers vied with organized labor. Unknowingly the nonunion workers were assisting capitalism to batter down the American standard of living. But now there is no work for even the scab, and so we have the spectacle of a slave auction block to further reduce the American standard of living by offering talent for the few remaining jobs to the highest bidder!

The nation should bow its head in shame!

—Minnesota Union Advocate.

Labor Displacement

Striking instances of the extent to which employers use labor-displacing machinery to throw the workers into the unemployed army are given in a survey of the increased output of labor through the use of machinery in road building and ditch digging made by the bureau of labor statistics of the United States department of labor.

One man and helper with a ditch digging machine can do as much work in an hour as 44 men using hand shovels, the survey points out.

One man operating a compressor machine, used in street rebuilding to make the first break in the pavement, can do in less than 15 minutes the work it would take a man using a hand pick and sledge hammer two hours to perform.

One man operating the same machine can clean the surface of nearly three times as much pavement as could be done in the same time by hand labor.

This intense mechanization of industry during the last few years, and the refusal of employers to reduce the length of the workday and workweek, are responsible for a considerable portion of the unemployed army now numbering over 10,000,000.

—Cleveland Citizen.

If we could only get the American people worked up over the fate of a million hungry babies as they are excited over the poor little lost Lindbergh child, things would begin to happen.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

They are doing everything they can to bluff the people into voting for Hoover again. Nearly every day the capitalist newspapers write columns upon the return to better times, more employment and the turn of the tide. Thirty go to work in one plant. Four hundred in another etc. And now the stock market has put on a spurt, prices soar, people buy. Oh boy, the whole country begins to smile and the first thing you know the people forget about unemployment, hunger and empty promises. The papers are going to keep this up until election time. They are going to manufacture all kinds of news to give Hoover a better chance to get in. And what are the people going to do? Forget all their sad hours? Sure enough, most of them have not been reached and taught and told how they should live; to what they are entitled to make life happy, pleasant and comfortable. Now, in order to reach more people, in order to convert more people we must dig in during the next three months.

When a few rich men can swing the actions of the stock market so suddenly without any improvement in the industrial and business world we must attest that the whole system and structure is more artificial than we supposed. It has been the general custom to advance stock prices upon the payments of dividends or receipt of large orders. In such a swing the good stocks would take the bad along with it. But there has been no improvement in the industrial world to benefit stocks so the advances were caused by pools and serve as an indicator for the return of better times. If these stock market gains are the turning point in the depression then all the rich stock gamblers who control the trend of the market should be done away with for bringing about the collapse which has caused so much havoc, misery and suffering to the workers and for not bringing the change sooner. The deeper the depression sets in the more convinced we were that the whole thing was caused to reduce the workingman to the level of a slave.

In recent months all types of stories of jobless taking work just for three meals and a bed were brought to light. College graduates with ability to build and construct for society were deprived, not only of their kind of a job, but of every kind of a job. They were reduced to janitors, butlers, bellboys and what not. Women were told to pick up men. Several hundred of Chicago's doctors received help from the relief stations. That rugged individualism of which Herbert Hoover speaks so frequently has shown itself in the above illustrations. Now, if these people have learned anything by the depression then we are not sorry that we had to suffer with them but if they go out next November and vote for either Roosevelt or Hoover then we would rather that they be placed into a category of their kind and given the same dose with triple severity all over again. Society as artificial as it exists today collapsing as often as it does, will be replaced completely if all those who suffered during the past three years vote for Thomas and Maurez and other Socialist candidates in November.

Probably the most vital meeting of the Supreme Board of the SNPJ was held last week. Problems of finance, membership etc., which arise only in an unprecedented time and decisions of utmost importance had to be met. Because of all this the meeting lasted four days.

Our street corner meetings are becoming more and more popular. This is an indication that the people are awakening. The sale of papers further indicates that they are willing to be converted. But what we need is a ward organization, a weekly distribution of propaganda paper and enough Socialists to allot a precinct to each

Plenty of time

"Johnny, I don't believe you've studied your geography."

"No, mum; I heard pa say the map of the world was changing every day, an' I thought I'd wait a few years, till things got settled."

Congenial Pals

Uncle Josh: "Our nephew that's gone to Africa writes that within twenty rods of his house there's a family of laughin' hyenas."

Aunt Martha: "Well, I'm glad he's got pleasant neighbors, anyway."

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

On Saturday, August 13, work and the distribution of singing society Sava will give literature. This proves to be a Moonlight picnic at Kegel's very beneficial to the branch Grove in Willow Springs. The as it does not take up so much committee has arranged for time of their business meeting, transportation by truck, leaving the SNPJ Hall at 7 P. M. lectures and discussions that Dance music will be furnished follow.

by Johnny Kochevar's orchestra

and there will be plenty of refreshments for all. Invite your friends to come out and enjoy a good time with these songsters. Admission tickets are only 25c.

In Detroit, comrade James H. Maurer, Socialist candidate for vice president will speak at Belle Isle from the Shell on Saturday, August 13. He is one of the best speakers of the Socialist party and we urge the Slovanes not to miss this opportunity of hearing his message.

The JSF executive committee at its meeting last Friday discussed the campaign tour to be held the latter part of August and the first weeks in September. Comrade Owen was selected to make this trip and is already engaged for 6 speaking dates in Pennsylvania. Watch for further announcements and more complete details of his speaking dates.

Comrade Snoy of Bridgeport urges the branches and lodges of eastern Ohio and W. Va., affiliated with the Educational Bureau to elect delegates to the conference which will be held on Sunday, August 21, at Powhatan Point. The meeting will begin at 9 A. M. with speakers addressing the delegation. In the afternoon a picnic will take place and Snoy says that singing society Napa of Bridgeport will also take part in the program.

The Detroit comrades are right on the job as can be surmised from their weekly reports. Their committees plan in advance their propaganda

Branch 115 JSF of Detroit will sponsor an outing to Huron lake on Sunday August 21. A good time most always prevails on such trips and those who will attend can feel assured that their afternoon with the comrades and friends will be well spent.

The English Section of branch 1 of Chicago has been invited to debate the young comrades of Detroit. It is their turn to come to Chicago and as soon as all arrangements are made, that is, the subject selected, the date and place, they will be published. The Detroit comrades are determined to defeat our debators, but Chicagoans say, try and do it.

Street corner meetings have proven to be the best method of spreading the Socialist propaganda. A large audience assembles every Thursday night at the corner of 26th and Millard Ave., where branch No. 1 JSF conducts these weekly meetings. Considerable literature is sold to the listeners and a number of application cards have already been signed.

Root of the Trouble

"Here's something queer," said the dentist, who had been drilling and drilling into a tooth. "You said that this tooth had never been filled, but I find flakes of gold on the point of my drill."

"I knew it!" moaned the patient. "I knew it! You've struck my back collar button."

That's Easy

Teacher: "You don't know when the Seven Year's War began?"

Pupil: "No, but I know how long it is lasted."

BALANCING THE BUDGET

THAT'S A
QUEER WAY
TO DO IT!

Will Treks be Catching?

The war veterans will not stay on in Washington till congress reopens in December, and still less "until 1945", as some of their leaders were inclined to say. As an "army" they will most likely slowly disintegrate. But as citizens they will, in the majority of cases, carry away a sense of sharp disillusionment in "our democratic institutions" and "representative government." In some of them an emergent Fascism will find eager adepts. Others will be ready to listen to the voice of sane radicalism, and they will carry their experience, to a wider social area than that of the fight for the bonus. For after all, the two-three hundred dollars that the bonus man might receive wouldn't land him anywhere and however conveniently that money is sure to fit at a depressed time, it represents neither a solution nor even substantial relief.

If there is any basis of right behind the claim that the government owes a cashable debt of gratitude to the men who fought the government's war, surely the nation owes at least a basic minimum of living to the workers of the country's shops, mills, factories, mines, roads, ships and fields whose healthy and protected life is the very foundation of all social order, and whose lives and health are endangered because the nation's business is sadly and unnecessarily mismanaged.

In the meantime the idea behind the march on the capitol; that is, the idea of massified action, gains favor with large layers of organized labor. Impressed by the attention the people have paid the veterans' venture, the Hosiery Worker urges the labor movement to emulate the example:

"Why should jobless veterans be the only kind of jobless to demonstrate at the national capitol?"

The American Federation of Labor unions and leaders should frankly take a leaf out of the war veteran's book. If responsible elements in the labor movement would take the initiative in this matter, the bonus marchers and the unemployed could no doubt join forces and stage a joint demonstration on behalf of all workers who are forced to be idle for lack of jobs.

"Fear of police or governmental opposition should not prevent the American Federation of Labor from leading unemployed to Washington and the various state capitols."

"The cry of 'Reds' was raised against the war veterans and it will be raised whenever anything worthwhile is attempted by any group of workers."

—The Advance.

A Banker with Brains

It is so rare to learn of a prominent big banker who possesses more than a narrow personal viewpoint of economics of government that it is pleasing to quote from a recent address of a leading banker in Utah.

M. S. Eccles of Ogden, Utah, controls a chain of 27 banks in Utah, Idaho and Wyoming. Addressing a district convention of Rotary clubs recently, Mr. Eccles said that "The federal government made a great mistake when it accepted the advice of Secretary Mellon and reduced income taxes during times of prosperity."

Union Advocate readers will remember that this paper has several times called their attention to the fact that not only have federal income taxes been greatly reduced under the Mellon-Coolidge-Hoover administrations, but that more than \$3,500,000,000 have actually been returned to big income tax payers out of the treasury of the United States.

"If they had not reduced the taxes," said Mr. Eccles, "they could have completely cleared off the national debt and at this time there would be no talk of not being able to balance the budget and there would be no need for revision."

"Accumulative capital is one of the chief causes of the present depression. Corporations and other employers poured their excessive profits into the expansion of industry, thus speeding up production without a corresponding increase in purchasing power. As the ratio of accumulative capital increased, the rate of purchasing capital decreased until finally one so far outbalanced the other it was impossible to proceed. Instead of curtailing expenditures, thus adding seriously to the army of the unemployed, the United States should not hesitate to raise what money is needed to start the wheels of industry moving."

"There is only one way out, and that is a job or an unemployment wage for every worker. The federal government should raise the funds needed to bring about this reform."—Minnesota Union Advocate.

To the Unattached

There are at the present time 26 "third parties", or organizations attempting to form third parties. Obviously, this shows a fairly widespread spirit of political revolt. It also shows the political immaturity of the American workers and progressives. A large majority of these organizations consist of nothing except a letterhead, a mimeograph and a man, usually with a book or pamphlet to sell.

The Socialist party has tried for years to work with these ephemeral groups, sometimes to the detriment of its organizations. It now seems justifiable to say that we must go ahead and build our own organizations irrespective of what most of the fly-by-night groups are going to do.

In this election, it offers an opportunity for all unattached persons who believe in its general principles to assure the building of permanent and powerful party of opposition in this country.

As a basis for this movement, the Socialist party offers 30,000 members, trained and experienced in political, educational and organizational work; newspapers with a combined circulation of over 700,000; over 1,000 local organizations with regular meetings and literature distribution; over 5,000,000 pieces of literature sent from the national headquarters of the party alone during 1931; and outstanding national and local leadership that is lacking in many of the other groups. Special divisions of work for women, labor unions, farmers, co-operatives, and other groups have been set up; special literature is being prepared for each section of the country, and plans for the socialization of each of the basic industries are being perfected for special work among the workers in those industries.—Clarence Senior.

Socialism hasn't broken up the home yet. We are waiting to see whether there will be any left to break up in the next few years.